

Pest Megyei Kormányhivatal
Érdi Járási Hivatala
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
Dr. Cserkúti Szabolcs Főosztályvezető Úr részére

Tárgy: Jelentés a József-hegyi-barlang
2020. évi kutatásáról

1072 Budapest, Nagy Diófa u. 10-12.

Tisztelt Főosztályvezető Úr!

2019. október 25. dátummal kaptam Önöktől a PE-06/KTF/23071-4/2019 ügyiratszámú egyéni kutatási engedélyünket a 4762-6 kat. sz. József-hegyi-barlangra, amely 2022. december 31-ig érvényes.

Az elmúlt egy évben végzett kutatásainkról a következő jelentést adom:

A kutatás megkezdése előtt kicseréltük a barlangba bevezető mesterséges járatban, az akna előtti, a hajdani depógödöröt áthidaló lépő deszkát, mert a régi elkorhadt. A Kulcs-terembe való felmászásnál ugyanezt tettük a lejtőt megfogó deszkakerettel, és a terem túloldalán, a bontáspontokhoz levezető aknát védő deszkákkal is. Mindegyik beépített deszka 5 cm vastagságú vörösfenyő, így remény van arra, hogy hosszú ideig tudják feladatukat teljesíteni. Az elkorhadt deszkákat kiszállítottuk a felszínre.

Az engedélynek megfelelően kutatási tevékenységünket a Kulcs-teremben található bontáspontokra összpontosítottuk. A Kulcs-terem tk. a barlang déli határát jelentő, mintegy 20 m széles vetőzóna (ebbe a vetőzónába mélyül a barlang felfedező járata is) tetején található. Elképzelésünk szerint a BM-folyosóból ide feljutva, a terem túloldalán, a határoló vetőfal mellett lejutva elérhetjük a barlang másik felét, amelynek meglétére az itt észlelhető jelentős barlang huzaton kívül a felszíni indikációk (József-hegyi 2. és 3. és 4. sz barlang, Áfonya-barlang, építkezés, ill. világháborús bombázás során megnyílt huzatos hasadékok, stb.) utalnak. A feltételezett járatszakaszok felett található a József-hegyi-kilátó édesvízi mészkő kúpja, mint a barlangot kioldó hajdani forrás feltörési helye. Egyedül itt, a Kulcs-teremben sikerült feljutni az omladék zóna tetejére. Ezért az egész barlangban ez a legígéretesebb kutatási helyszín, a „kulcs” a déli rész megtalálásához.

2020. folyamán főleg kedd, ill. szerda délutánonként, esetenként 4-5 órás bontó műszakot tartottunk. A kijárási korlátozás bevezetése után a hétfégi bontásokra álltunk át.

A kutatópontnak kijelölt Kulcs-teremben ősszel már a 3. bontásponton próbálkozunk. Korábban, az 1. sz. bontásponton a Kulcs-terem keleti végében dolgoztunk, a Csizmanyelő elágazásától kelet felé haladva. Itt 2019-ben kb. 12 m hosszan bontottuk ki az enyhén lejtős, majd egy törés után kissé emelkedő járatot, amelynek a

végében több m²-es, rendkívül látványos gipszbevonat borítja a falat. Több cm-es gipszvirág is előfordult itt. A gipszes fal tövében lefelé próbáltunk haladni, de a laza omladéokban ez balesetveszélyes volt. A gipszes bevonat mellett kelet felé tovább is látszik omlásos, gipszes, enyhén emelkedő folytatás, amelyik huzatol is, de az a Repülőtérre vezető út felé tart. Az omlásveszély miatt ott a bontással felhagytunk.

2020. első felében a Kulcs terem középső szakaszán, a déli vetőfal melletti kis aknában elindulva, nyugat, azaz az Omega-terem felé mentünk a kúszó járatban, majd az onnan lefelé induló kis aknából nyugati irányba lejtősen bontottunk a déli vetőfal mellett. A kis aknából egy teljes mértékben hófehér gipsz kéreggel borított kis hasadékon át be lehet látni az Ocsmány-terembe. Néhány m után északnyugati irányban erősen felfelé haladó 5-6 méter hosszú omladékos járat indul, amely a Kagylós-ág felé tart. Ebben tökéletesen hallatszik az Omega-teremben folytatott beszélgetés.

Itt, a 2. sz. bontásponton a vetőfal mellett lefelé haladva nagyon kemény sziklába, nagyméretű sziklatörmelékekbe botlottunk, ami ellehetetlenítette a munkát.

2020. őszén a munkaterületet áthelyeztük a 3. sz. bontáspontba. Ehhez ugyanabban az aknácskában indultunk le a Kulcs-teremből, mint a 2. sz. bontáspontra. Az aknácska alatt elhelyezkedő Ocsmány-terem bejárata mellett laza, kisméretű törmelék zárta el a vető melletti rész alját, és erős, felfelé irányuló légmozgás volt észlelhető. Ezt a törmelék felhalmozódást bontottuk meg, és a képződményes szakasz védelme érdekében az Ocsmány-terem bejáratát elzártuk. A hajladozó, 70-80°-ban dél felé dőlő vetőfal mellett haladtunk itt lefelé. Itt a vető dél felé dőlő oldalfalának támaszkodó törmeléket kellett kitermelnünk és visszaszállítanunk a Kulcs-terem kijelölt deponálási pontjára. A mélyítés során sehol sem volt szükség ácsolásra, mert az omladék nagyobb kövei egymásra támaszkodnak, és a köztük lévő agyag, ill. esetenkénti karbonátos kiválás megfelelő biztonsággal cementálja a törmeléket. Könnyen járható, és a bontási anyag kiszállítását lehetővé tevő járatot ástunk. Közben előbb északkeleti, majd délkeleti irányban láthattunk be keskeny, törmelékkel kitöltött, esetenként gipszes hasadékokba, amelyekből folyamatosan intenzív légkiáramlás észlelhető. A vetőfal itt már kalcit kiválással, feketés bevonattal borított. Néhány m után a vető fala két, egymással szöveget bezáró fallá alakult. Majdnem visszaértünk az 1. sz. bontáspontra vezető csúszda alá, majd a fal mellett délkeleti irányban haladtunk tovább. Itt a fal mellett egy újabb, kb. 3 m mély aknát alakítottunk ki, amely egy agyag-durva homok váltakozásából álló feltöltésbe vezet. Itt, a Kulcs-terem aljától számítva közel 10 méteres mélységbe eljutva elértük a vetőfal alját, ami egy ponton megtörve vízszintes mennyezetbe megy át *(1. fénykép)*.

1. fénykép. A Kulcs-termi 3. sz. bontáspont vízszintesbe forduló szakasza.

Ezt követve 4 m után egyértelmű járatfal bontakozott ki a keleti oldalon, a mennyezet pedig egyre inkább oldásos, kalcitkéreggel borított lett. A szinte teljesen kitöltött járatot térdelhető mélységig bontottuk ki (*2. fénykép*).

2. fénykép. A 3. sz. bontáspont aljában megtalált vízszintes-lejtős járat kezdeti szakasza.

A végében a kúszva járható járat keletre, majd 2 m után ismét dél-délkelet felé fordul, és enyhén emelkedik. 1-2 métert előre lehet látni a gömbfülkék közt, de a jelenlegi végponton nincs barlangi huzat. Viszont egyre több az oldásforma, és a márga alatt végre elértük az eocén (lithothamniumos) mészkövet.

Közben pihenésképpen felkerestük az évek óta nem látogatott, szinte képződménymentes, teljes egészében márgában kialakult Kísérletes-ágot is, ahol a Budai-hegység márgában kialakult talán legnagyobb gömbfülkéi található. Itt a járat közepén egy törmelékkal kitöltött hasadékból levegő kiáramlást észleltünk. A helyszínt kísérletképpen megbontva, kb. 10 m hosszan lehetett bekúszni a Kísérletes ág-nyugati végpontját jelentő, a mennyezetről lelógó gyökerekkel "díszített" terme alá. Itt is ígéretes bontáspontot találtunk északi irányban. Távolatilag ezt is felvesszük a kutatási pontjaink közé: a próbabontás 10 m új szakaszt eredményezett és biztató (3. fénykép).

3.fénykép. A Kísérletes-ág nagy gömbfülkéje. A két alak alatti hasadékban történt a továbbjutás.

Keleti nyilvántartott bontáspontunk (Vörös-tenger bejárata) környékén, a Természet temploma felé vezető hasadék aljára lekúszva beláttunk a hasadék alsó szakaszának a folytatásába. A szűkületet kissé kitágítva, egy kb. 10 m hosszú, cseppkövekkel és borsókővel, kalcit kristályokkal gazdagon díszített kb. 10 méteres új kis szakaszt találtunk, amelybe csak a kisméretű kutatók férnek be (4-7. fénykép).

4. fénykép. A Természet temploma előtti hasadék aljában talált új szakasz borsóköves bejárata.

5. fénykép. Az új szakasz bejárata mögötti cseppköves rész.

6. fénykép. Különleges képződmények az új szakaszban.

7. fénykép. Kalcit szkalenoéderek az új szakaszban.

A barlangban összesen 33 kutató napot tartottunk. A Kulcs-terem környéki bontás pontokról a kitermelt anyagot vödörben, láncon a Kulcs-terem bejárata mellett kelet felé felfelé haladó járatba, az engedélyben kijelölt deponáló helyre szállítottuk (8. fénykép).

8. fénykép. A törmelékdepó részlete a Kulcs-terem északi oldalában.

A kutatók közül ki kell emelnem elsősorban Jóföldi Zsolt személyét, aki a brigádokat szervezte, szinte minden alkalommal részt vett a munkában, és a dokumentáció készítésében is jeleskedett; Dajka-Forgács Emesét, aki szintén a legtöbb alkalommal részt vett a kutatásban, és legtöbbször a bontószerszámokkal dolgozott; és Dr. Ambrus Gergelyt, aki a 2020. második félévében aktivizálódott, és Jóföldi Zsolttal együtt, Borka Pál mellett gyakorlatilag kutatásvezető helyettesi feladatokat látott el a végponton.

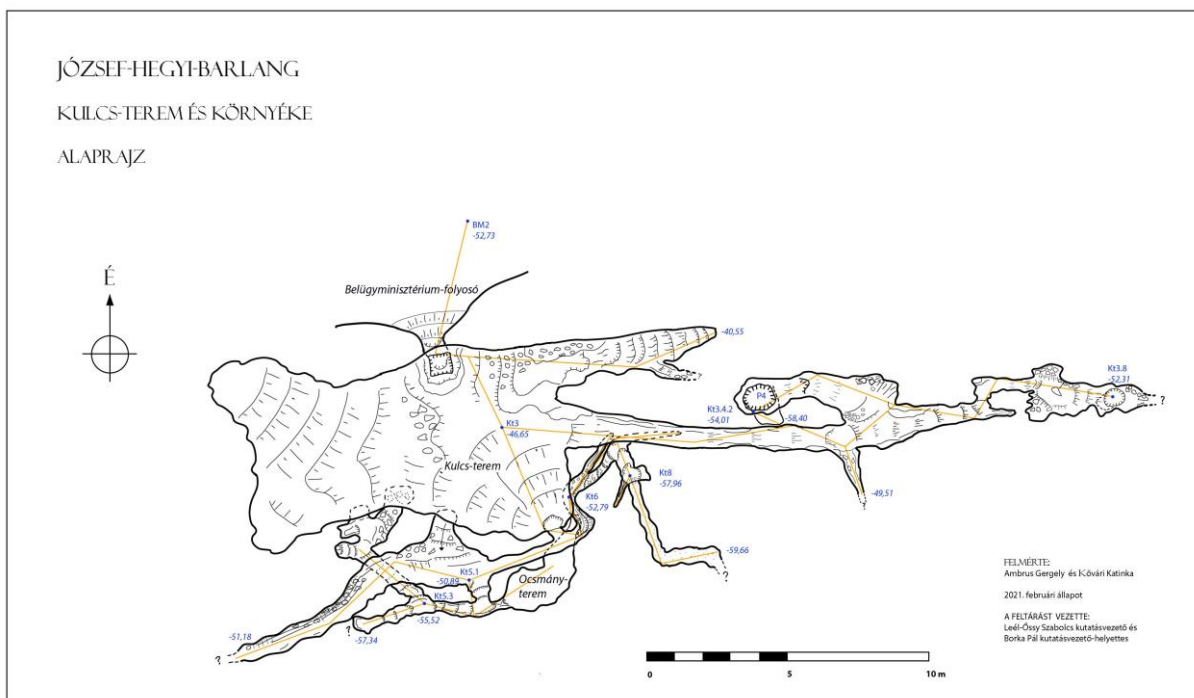
Az ígéretes bontásponton tovább folytatjuk a kutatást.

Budapest, 2021. február 15.

Dr. Leél-Őssy Szabolcs
engedélyes kutatásvezető

Melléklet

A Kulcs-terem új felmérése a kutatási pontokkal.

Függelék – részlet a kutatási naplóból

2020. február 19.

Leél-Óssy Szabolcs, Bekő Katinka, Csüllög Zsolt, Jóföldi Zsolt, Kővári Katinka, Tóth Tamás
március 04.

Leél-Óssy Szabolcs, Csüllög Zsolt, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Kővári Katinka,
Pesti Krisztina
március 18.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Leél-Óssy Zsolt, Pesti Krisztina,
Tóth Tamás

április 01.

Leél-Óssy Szabolcs, Csüllög Zsolt, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Pesti
Krisztina

április 08.

Leél-Óssy Szabolcs, Bajmóczy Gábor, Csüllög Zsolt, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila,
Mihály Csilla

április 22.

Borka Pál, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Pesti Krisztina, Mihály Csilla

április 29.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Leél-Óssy Zsolt,
Mihály Csilla

május 06.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Tóth
Tamás

május 13.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Radó
Zoltán

május 20.

Leél-Óssy Szabolcs, Bajnóczy Gábor, Berentés Ágnes, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila,
Mihály Csilla

május 27.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Radó
Zoltán

június 03.

Leél-Őssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Pesti Krisztina

június 17.

Borka Pál, Bajmóczy Gábor, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla

június 24.

Leél-Őssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Leél-Őssy Zsolt, Mihály Csilla

július 01.

Leél-Őssy Szabolcs, Berentés Ágnes, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla

július 22.

Leél-Őssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Bekő Katinka, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla

július 29.

Leél-Őssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Bekő Katinka, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Pesti Krisztina

augusztus 12.

Leél-Őssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Kővári Katinka

augusztus 26.

Leél-Őssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Kővári Katinka, Pesti Krisztina

szeptember 02.

Leél-Őssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Beke Katinka, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Kővári Katinka,

szeptember 09.

Leél-Őssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Süle Bálint, Virág Bálint

szeptember 16.

Borka Pál, Berentés Ágnes, Dajka-Forgács Emese, Kolombán Zsuzsa, Jóföldi Zsolt, Süle Bálint

szeptember 23.

Borka Pál, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Süle Bálint, Beke Katinka, Pesti Krisztina

szeptember 30.

Leél-Óssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Leél-Óssy Zsolt, Pesti Krisztina

október 07.

Leél-Óssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dénes Attila, Berentés Ágnes, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt,

október 14.

Leél-Óssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Süle Bálint

október 21.

Leél-Óssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Lenkei Péter, Tóth Magdolna

október 28.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Jóföldi Zsolt, Kocsis Ákos, Lenkei Péter, Süle Bálint

november 04.

Leél-Óssy Szabolcs, Beke Katinka, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Lenkei Péter, Süle Bálint

november 11.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Pesti Krisztina

november 26.

Leél-Óssy Szabolcs, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Pesti Krisztina

november 29.

Leél-Óssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Mihály Csilla, Süle Bálint

december 12.

Leél-Óssy Szabolcs, Ambrus Gergely, Dajka-Forgács Emese, Dénes Attila, Jóföldi Zsolt, Süle Bálint

december 19.

Leél-Óssy Szabolcs, Leél-Óssy Zsolt, Stieber Bence, Stieber József. Klímamérések.

Pest Megyei Kormányhivatal
Érdi Járási Hivatala
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
Dr. Cserkúti Szabolcs Főosztályvezető Úr részére

Tárgy: kutatási részjelentés József-
hegyi 4. sz. barlangban 2020-ban
folytatott kutatásainkról

1072 Budapest, Nagy Diófa u. 10-12.

**Kutatási részjelentés a József-hegyi 4. sz.
barlangban 2020-ban folytatott kutatásainkról**

A Pest Megyei Kormányhivataltól kapott PE-06/KTF/00849-5/2019. sz. kutatási engedélyem 2022. XII. 31-ig érvényes a fenti barlangra.

Zárprobléma miatt a barlangba 2020. folyamán nem tudunk bejutni, pedig a József-hegyi-barlangi alkalmi kutató csoportunktól függetlenül másik csapattal tudnánk ott dolgozni.

Kérem a Duna-Ipoly-Nemzeti Park barlangi felügyelőjét, hogy egy megbeszélte időpontban közösen tegyünk erre kísérletet a nemzeti park kulcsával, és, amennyiben sikerül bejutni, engedélyt kérek annak a lemásolására.

Budapest, 2021. február 15.

Tisztelettel:

Dr. Leél-Őssy Szabolcs
engedélyes kutatásvezető